A photograph of a long, narrow, dimly lit tunnel. The walls are covered in red, glossy tiles. The ceiling is dark and appears to be made of wood or metal panels. A person is lying on the floor in the middle of the tunnel, covered with a white sheet. The floor is made of grey concrete tiles and has some scattered debris, including a piece of red fabric. The lighting is provided by several long, narrow light fixtures mounted on the ceiling, creating a strong contrast between light and shadow.

Projekt
Udenfor
årsberetning
2022

RESONANS?

PROJEKT
UDENFOR

Empowerment i praksis: Med afsæt i drømmen om en bedre fremtid

I Erasmus+ projektet 'HOOD – Homeless's Open Dialogue' har Projekt Udenfor sammen med partnere fra fire forskellige lande tilpasset metoden 'Enabling Co-planning' i arbejdet med mennesker i hjemløshed. Metoden er inspireret af dialogisk praksis og søger gennem brugerinddragelse at skabe en mere ligeværdig relation mellem den, der hjælper og den, der hjælpes.

“Han sagde, at jeg var en oase i en ørken af stigmatisering. Så smilte jeg lidt over det på en og samme tid poetiske og triste i den sætning.”

Ordene kommer fra Projekt Udenfors gadeplansmedarbejder Tabita Nyberg Hansen. Hun har lige interviewet en af de brugere, som hun har arbejdet med i 2022. Formålet med interviewet var at få hans perspektiv på den hjælp, som han er blevet tilbudt gennem deres kontakt og relation.

“Han sagde bl.a., at det var rart, det ikke skulle være et rollespil mellem os. At det desværre er

sådan, han før har oplevet det med andre socialarbejdere, fordi kontakten var for institutionaliseret og bureaukratisk” fortæller Tabita om interviewet og fortsætter:

“Jeg tror, han bl.a. mærker den hjælp, han har fået af mig som kontrast til dét, fordi vi ikke taler om hans hjemløshedssituation hele tiden, men også bare taler om småting. Det kan være film, vi har set, eller musik, vi kunne tænke os at høre. Relationsarbejdet handler også om ikke at have for travlt med at ’fikse’ nogens situation og bare være til stede i kontakten.”

Afsæt i brugerens egne ønsker for fremtiden
Siden 2020 har Projekt Udenfors gadeplansmedarbejdere som led i Erasmus+ projektet ’HOOD – Homeless’s Open Dialogue’ været særligt opmærksomme på, hvordan de i deres daglige arbejde anvender brugerinddragelse og ’dialogisk praksis’ – vigtige dele af det, der i daglig tale i Projekt Udenfor går under den brede betegnelse ’relationsarbejde’.

Det er metoden ’Enabling Co-planning’, som har været udgangspunktet for den særlige opmærksomhed. Metoden er oprindeligt udviklet til mennesker med handicap, og den går kort sagt ud på at tillægge en brugers fremtidsdrøm gyldighed, ved at drømmen bliver udgangspunktet for den indsats, som socialarbejder og bruger i fællesskab taler sig frem til.

Med start i fremtidsdrømmen arbejder bruger og socialarbejder sig baglæns for at tegne de

skridt, der kan føre dertil. Det er de skridt, som indsatsen bygges op over. Det er brugeren selv, der vurderer, hvad der skal handles på og i hvilken rækkefølge. Det er også brugeren, der sætter rammen for møderne med socialarbejderen: Hvor, hvornår og hvor tit, de afholdes.

Sådan gik det fx i forløbet med “Kurt”. Han havde i et års tid sovet i en busk i en park, da gadeplansmedarbejderen mødte ham. Gadeplansmedarbejderen og Kurt mødtes med jævne mellemrum tæt på hans sovested. I møderne fortalte han, at han drømte om at sejle til Indien. Sammen fandt de frem til, at det i første omgang ville kræve nogle penge, så han kunne spare op til rejsen. De kontaktede kommunen, så han kunne få den kontanthjælp, han havde ret til. Forinden havde Kurt i en periode ikke haft nogen økonomi og blot levet af det, som andre mennesker gav ham, når de gik forbi ham i parken.

Det kan lyde simpelt at lade drømmen om fremtiden være det centrale i indsatsen og at lade den person, man søger at hjælpe, selv sætte rammen for kontakten. Men i mange tilfælde har mennesker i hjemløshed ikke selv magten over tid og sted for møder, der skal afholdes for at de kan modtage hjælp, boligløsninger og handleplaner for deres livssituation og fremtid.

Ved at fokusere på fremtidsdrømmen som det guidende princip forsøger metoden i HOOD-projektet at konkretisere, hvordan socialarbejdere kan arbejde med empowerment i praksis. Målet er, at personen oplever ejerskab

over eget liv, kan genkende sig selv i hjælpen og støttes i at handle og drømme på egne vegne.

Selv om det er værdier, som Projekt Udenfor i det opsøgende gadeplansarbejde er vant til at praktisere, er det langt fra alle dele af metoden udviklet i Erasmus+ projektet, der har været meningsfulde at implementere.

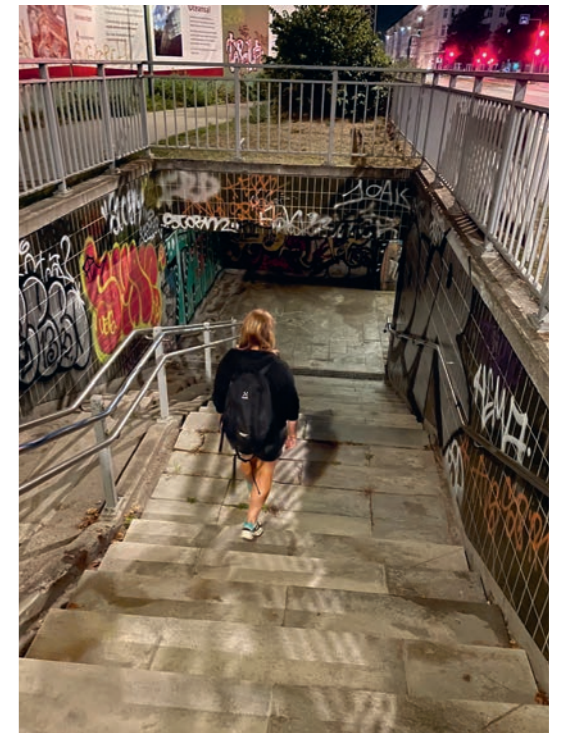
“Det er svært at tænke på fremtiden, når man står og fryser her-og-nu”

En del af metoden indebærer at afholde ’åbne møder’ – et koncept, som er inspireret af den finske psykolog Jaakko Seikkulas tilgang ’Åben dialog’. Åbne møder forstås i projektet på to måder: Dels skal socialarbejderen gå åbent ind i mødet uden prædefinerede løsninger, strategier og mål for, hvad relationen skal ende med. Dels skal de rum, hvor der før er blevet afholdt møder om brugeren uden deres tilstedeværelse, fx mellem to socialarbejdere, åbnes op, så også brugeren selv og vedkommendes eventuelle netværk kan deltage.

At invitere netværket og brugeren ind i socialarbejderens ’maskinrum’ og lade deres fortolkning af situationen informere indsatsen, på lige fod med socialarbejderens, er en af de måder, ’Enabling Co-planning’ søger at omfordele magt i hjælperelationen.

Men det er svært at afholde netværksmøder for og med mennesker, hvis sociale netværk er smuldret.

Projekt Udenfor arbejder med mennesker

i gadehjemløshed, som oftest lever i social isolation. Nogle har levet sådan i flere år. Det er sjældent, at de har tæt kontakt til nære relationer eller har et personligt netværk med ressourcer til at engagere sig i deres situation.

Derfor har åbne møder i Projekt Udenfors indsats i stedet inkluderet de fagpersoner, som vores brugere er i kontakt med eller ønsker kontakt til, og møderne finder sted lige præcis dér, hvor brugeren ønsker det.

Efter Kurt, i samtaler med gadeplansmedarbejderen, havde besluttet at søge om kontanthjælp, mødtes de to fx med kommunens medarbejder, der kunne sætte processen i gang. Møderne foregik ikke på et kommunekontor men i parken nær hans sovested. En anden

bruger ønskede at mødes med sin sagsbehandler for at tale om boligløsninger. Men det skulle foregå sammen med gadeplansmedarbejderen og i lokaler hos et værested, som kvinden regelmæssigt benyttede sig af.

En vigtig tilpasning af metoden til arbejdet med mennesker i gadehjemløshed har også været i forbindelse med fremtidsdrømmen. At spørge en person, der ikke engang kender sit næste sovested, hvor de ser sig selv om fem eller ti år, som metoden i Erasmus+ projektet ellers foreskriver, har ofte virket irrelevant i situationen.

“Det er svært at tænke på fremtiden, når man står og fryser her-og-nu. Samtidig er det for mange en privatsag, hvad de drømmer om. Hvis jeg spørger om det som det første i en ny kontakt, kan jeg ende med at skubbe personen væk. Eller også svarer personen bare det, de tror, jeg som socialarbejder vil høre, netop på grund af det magtforhold vi jo forsøger at rykke ved”, fortæller gadeplansmedarbejder Christian Ridder og fortsætter:

“Det har først virket at lade drømmen være det styrende for min indsats, når sikkerhed og tillid er på plads. Og det tager tid. Samtidig kan en drøm om fremtiden for vores målgruppe også være en drøm om, hvordan i morgen ser ud. Det er det, der virker mest relevant for dem, jeg arbejder med.”

Nye ord og nyt blik på samme praksis

Der er ingen 'one size fits all' model i arbejdet

med mennesker i hjemløshed, og det er ikke ligetil eller altid gavnligt at overføre en metodisk tilgang fra én målgruppe til en anden. Af samme grund har det som med alt andet socialt arbejde været vigtigt, at metoder og tilgange fra HOOD-projektet er blevet tilpasset efter de behov og levevilkår, der gælder for målgruppen i de forskellige projektpartneres lande. Den fleksibilitet er i øvrigt også at arbejde “dialogisk”.

Projekt Udenfors gadeplansmedarbejdere har samme praksis og tilgang, når de går på gaden, som før Erasmus+ projektet. De er stadig gæster i gadesovernes vante omgivelser og udviser respekt for deres rutiner ved at tage kontakt under de forhold, der virker mest hensigtsmæssige. Og de bygger stadig bro til relevante hjælpeforanstaltninger, når det er dét, personen ønsker hjælp til.

Deltagelsen i HOOD-projektet har til gengæld givet et nyt blik og nye ord til at beskrive en næsten 30 år gammel tilgang i Projekt Udenfor. Det har givet anledning til at se indad, forholde os til egen praksis og sammenligne og dele vores erfaringer på tværs af landegrænser med andre organisationer, der søger at forhindre udstødelse og bløde op for konsekvenserne af den. Det er præcis sådanne refleksioner, som internationalt samarbejde kan være med til at kickstarte.

Du kan læse mere om Erasmus+ projektet 'HOOD – Homeless's Open Dialogue' og finde redskaber til at arbejde med metoden 'Enabling Co-planning' på projektets hjemmeside: www.hoodproject.org.

Samarbejder i 2022

I Projekt Udenfor arbejder vi aktivt på at skabe og indgå i samarbejder og netværk for vidensdeling nationalt og på tværs af landegrænser. Det gør vi bl.a. for at få nye perspektiver på egen praksis; sammenligne målgrupper, vilkår og faglige tilgange; søge inspiration og dele bekymrende tendenser; eksperimentere, lære og ultimativt blive klogere.

Hjemløshed og udstødelse i Danmark rækker ud over vores nationale grænser, og derfor prioriterer vi også internationale samarbejder. I 2022 har vi deltaget i to ERASMUS+ projekter: **Hood – Homeless's Open Dialogue** og **Psychologically Informed Environments and Trauma Informed Care**, som har informeret vores indsats og styrket erfaringsudvekslingen med fagfolk i andre europæiske lande.

Derudover er vi partner i forskningsprojektet **Dark Design og social eksklusion i byens rum**, som undersøger, hvordan byrumsdesign og jura tilsammen medvirker til udstødelse af socialt udsatte borgere i det offentlige rum i Danmark.

Lokalt er vi bl.a. en del af **Københavns Kommunes Transitprogram**, hvor vi hjælper særligt sårbare hjemløse migranter med at bevæge sig til en mindre udsat position. Det kan eksempelvis være hjælp i forbindelse med en hjemrejse, hvis det er det, personen ønsker, som bl.a. indebærer anskaffelse af papirer og ID, stabilisering og forberedelse af turen hjem. Dertil sidder vi i en række praksisnetværk med andre sociale aktører i København.

PROJEKT UDENFOR

Find os

Projekt Udenfor
Ravnsborggade 2-4, 3. Sal
2200 København N
Mail: info@udenfor.dk
www.udenfor.dk

Følg os

Facebook
Instagram
Linkedin

Nyhedsbrev: Tilmeld dig på udenfor.dk

Støt os

Mobilepay: 345 203
Se flere støttemuligheder på
www.udenfor.dk/støt